

Integratie van sectorale adaptatiemaatregelen voor een klimaatbestendige provincie Groningen

Thema: Klimaatbestendig Nederland

Chris Jacobs , Eric Koomen (Vrije Universiteit); Rob Roggema (Provincie Groningen)
(Presentatie door Chris Jacobs)

De gevolgen van klimaatwijziging zijn groot en regiospecifiek. De provincie Groningen verwacht door klimaatwijziging bijvoorbeeld last te krijgen van verhoogd overstromingsgevaar door zeespiegelstijging, waterbergingsproblemen bij extreme neerslag en uitdroging van gewassen bij langduriger droogtes. Daarnaast verwacht de provincie dat op de lange termijn de continuïteit van de huidige energievoorziening onder druk zal komen te staan.

De provincie Groningen heeft daarom ideeën verzameld voor een klimaatbestendige, duurzaam energie producerende en energie gebruikende provincie. Daarbij heeft de provincie de hulp ingeroepen van talloze experts op het gebied van energie, natuur, landbouw, kustverdediging, watermanagement en klimaat. Deze experts formuleerden adaptatiemaatregelen tijdens een aantal per specialisme georganiseerde workshopsessies. Uiteindelijk hebben deze sessies bijna 30 ruimtelijke beelden opgeleverd, met daarin sterk wisselende en vaak conflicterende ideeën over klimaatbestendig ruimtegebruik in Groningen.

Op basis van deze uitgebreide ideeënverzameling zijn vervolgens twee verreikende, integrale visies op een klimaatbestendig Groningen opgesteld. Daarvoor zijn, in samenwerking met de eerder betrokken experts, de verzamelde ideeën bewerkt tot ruimtelijk expliciete, naast elkaar passende maatregelen. Dit inpassen van adaptatiemaatregelen is met analyses en innovatieve interactie technologie ondersteund. Door middel van GIS technieken is gevisualiseerd waar verschillende adaptatiemaatregelen ruimte delen en daardoor mogelijk conflicteren. Op basis van expert judgement zijn daarna de grootste conflicten tussen adaptatiemaatregelen gezocht om te behandelen in een participatieve sessie. Tijdens die participatieve sessie zijn oplossingen gezocht voor een passende integratie van adaptatiemaatregelen. Bij die sessie is een zogenaamde touch table gebruikt om interactie tussen de experts te faciliteren. Touch tables zijn aanraking registrerende tafels waarop beelden worden geprojecteerd. Deze kunnen zo worden gebruikt om, voor alle omstanders zichtbaar, informatie op te vragen, toe te voegen of te bewerken.

De uiteindelijke sessie heeft geresulteerd in twee ver geïntegreerde visies op een klimaatbestendig Groningen. De presentatie “integratie van visies op een klimaatbestendige provincie Groningen” zal vooral gericht zijn op de methodiek die tijdens het integratieproces is gebruikt. Daarmee behandelt deze presentatie een methodiek waarmee specialistische resultaten uit collaboratieve planvorming kunnen worden gebruikt als bouwstenen voor integrale planvorming.